

Vänerns kommun

Anvisning – Visselblåsning

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Syfte.....	1
Anvisning	1
Omständigheter då visselblåsarfunktionen kan användas.....	1
Skydd mot repressalier	2
Hantering.....	2
Flödesschema.....	2
Utredning.....	3
Återkoppling	4
Länkar	4
Uppföljning och utvärdering av dokumentet.....	4

Dokumentinformation Beskriver omständigheter för rapportering och hur ärenden inkomna via visselblåsarfunktionen hanteras		Dokumentansvarig Personalchef	
Antagen 2024-04-09	Antagen av Personalchef	Reviderad Ange ev föregående revidering beslutsdatum och ev §.	Giltighet Tillsvidare
Aktualisering Ange datumet för dokumentets senaste aktualisering	Darienummer KS 2024/257	Intranät ☐	Hemsida ☒
Uppföljning En gång per mandatperiod			
Andra regelverk som omnämns Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1936 Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden			

Inledning

En visselblåsarfunktion är en kanal där allvarliga missförhållanden, som det finns ett allmänintresse av att de kommer fram, kan rapporteras anonymt. Alla större arbetsgivare i Europa ska ha en visselblåsarfunktion. Den som rapporterar om ett allvarligt missförhållande som ligger i allmänhetens intresse kallas för visselblåsare.

Då rapportering signalerar brister och oegentligheter inom organisationen kan det finnas interna intressen av att omständigheterna inte ska komma fram. Det är därför av stor vikt att säkra en opartisk hantering som också möjliggör total anonymitet för visselblåsaren. Detta är möjligt genom Vänersborgs kommuns samarbete med Trollhättan Stad och Kunskapsförbundet Väst och den juristbyrå som parterna har avtal med. Arbetsmiljöverket (AV) är tillsynsmyndighet.

Anvisningen beskriver vad för typ av omständigheter som kan leda till en rapportering i visselblåsarfunktionen, vad för skydd visselblåsaren har och Vänersborgs kommuns hantering av visselblåsarärenden. Anvisningen ersätter inte Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1936 och Lag 2021:890.

Syfte

Syftet med anvisningen för visselblåsning är att beskriva omständigheter för rapportering och hur ärenden inkomna via visselblåsarfunktionen hanteras.

Anvisning

Omständigheter då visselblåsarfunktionen kan användas

Genom visselblåsarfunktionen kan arbetsgivaren fånga upp och hantera misstänka oegentligheter eller missförhållanden i verksamheten som de inte har andra system för att få information om. Det handlar om missförhållanden som skulle kunna leda till stor skada för verksamheten, skadan kan vara av olika karaktär till exempel ekonomisk eller förtroende.

Det kan till exempel handla om:

- Ekonomisk brottslighet såsom mutor, korruption, bestickning, stöld, bedrägeri, penningtvätt och förfalskning, bokföringsbrott och annan överträdelse av redovisnings- och skattelagstiftning
- Olika typer av brottsliga handlingar
- Allvarliga miljöbrott, stöld, stora brister i säkerheten på arbetsplatsen
- Information om att någon av ovannämnda situationer medvetet undanhålls

Visselblåsarlagen omfattar inte information som endast rör personens eget arbets- eller anställningsförhållande. I dessa ärenden ska kommunens ordinarie system och rutiner följas.

Exempel på områden som inte omfattas:

- Missnöje med lön
- Dåligt eller orättvist ledarskap
- Ineffektiva system
- Brist i återkoppling angående utförande av arbetsuppgifter

Skydd mot repressalier

Lagen förbjuder arbetsgivare att vidta repressalier mot den som har larmat om allvarliga missförhållanden.

Exempel på vad som kan vara repressalier

- Avskedande eller uppsägning
- Omplacering
- Utebliven löneökning
- Kränkande tillmälen

Hantering

Det är av vikt att rapportering som görs enligt visselblåsarfunktionen hanteras professionellt och konfidentiellt så att missförhållanden kan rapporteras utan rädsla för negativa konsekvenser.

Vänerns kommun, Trollhättans Stad och Kunskapsförbundet Väst samarbetar för att kunna hantera anmälningar och utredningar på ett rättssäkert och neutralt sätt. De tre parterna har avtal med en juristbyrå som tar emot visselblåsarens rapportering digitalt via ett it-system. Kontakten med rapportören går generellt via it-systemet om inte rapportören själv önskar annat. Hanteringen utgör en garanti för att rapportören kan vara anonym och därmed inte riskera repressalier.

Vänerns utreder ärenden som gäller Trollhättan och tvärtom. Trollhättan och Vänerns utreder varannan anmälan som gäller Kunskapsförbundet.

All kommunikation mellan juristbyrån och kommunerna och rapportören sker genom it-systemet som säkrar rapportörens anonymitet. Juristbyrån gör en inledande bedömning av rapporteringen, och om det är aktuellt med en utredning så skickas underlaget till utredande organisation. Om rapporteringen uppenbart inte omfattas av visselblåsarfunktionen avvisar de ärendet och meddelar rapportören.

Vänerns Kommun och Trollhättans Stad har var sin mottagningsgrupp som hanterar de ärenden som ska utredas. Grupperna består av ett fåtal personer som är särskilt utsedda för att kunna utreda och hantera visselblåsarärenden.

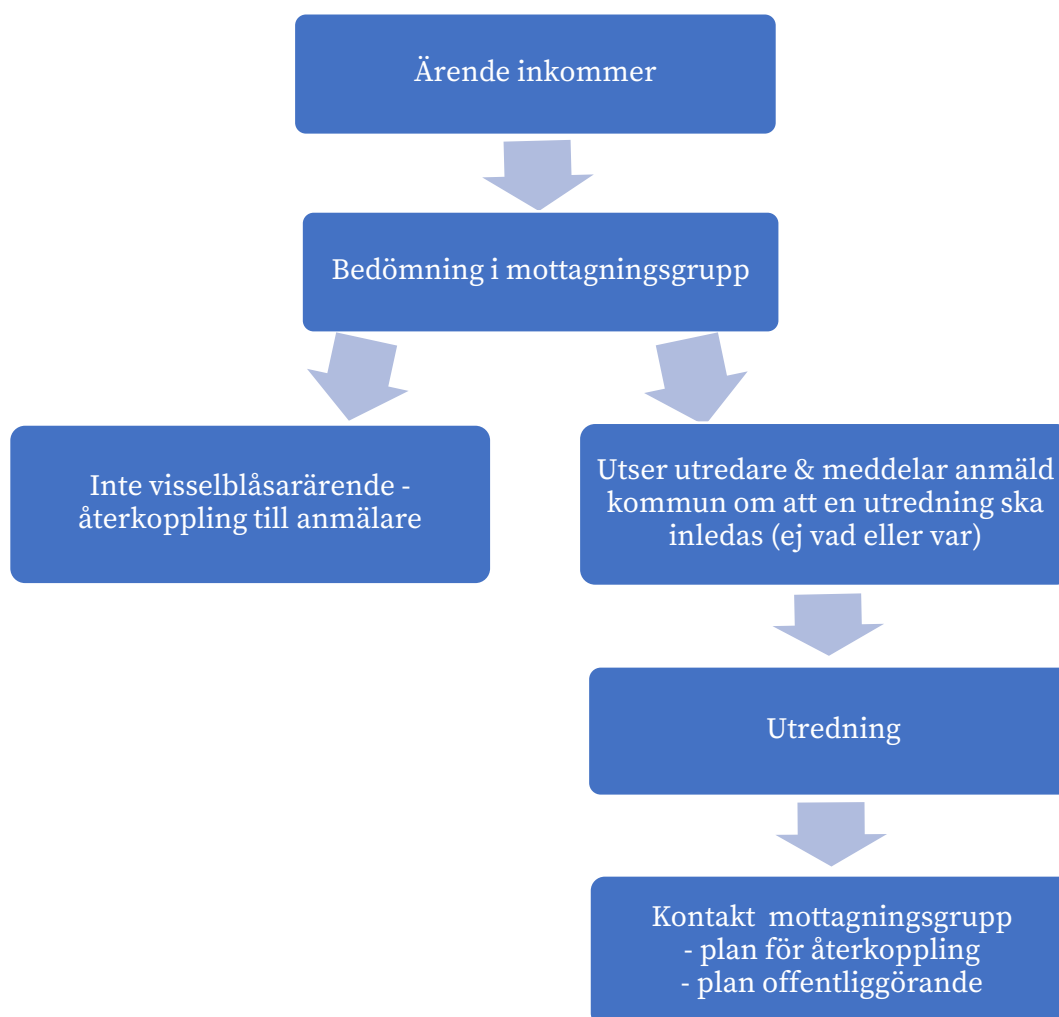
Vänerns och Trollhättans mottagningsgrupper har uppföljningsmöten inom ramen för det samverkansavtal som skrivits.

Flödesschema

Mot bakgrund av visselblåsarärendenas art ska all kommunikation under processen vara begränsad och stor konfidentialitet ska råda. Däremot behöver visselblåsarrutinen och övrig hantering präglas av transparens och öppenhet.

All kommunikation med rapportören sker via it-systemet, om inte rapportören önskar annat det är därför viktigt att rapportören sparar inloggningsuppgifter och lösenord. Den som gjort en visselblåsning ska få besked inom 7 dagar att ärendet inkommit. Återkoppling kring utredningen ska ske inom tre månader.

Så här ser arbetsgången ut i mottagningsgruppen efter att juristbyrån gjort sin bedömning av inkommen rapportering.

Utredning

Ärendet ska utredas skyndsamt och ska sammanställas i ett skriftligt underlag. Omfattningen och metod anpassas till ärendet. Generellt är att antalet kontakter ska vara tillräckligt många och inte fler än vad som behöver för att kunna göra en opartisk bedömning. Eftersom ärendena ofta är känsliga för både rapportör och organisation krävs stor respekt från samtliga involverade om konfidentiell hantering.

Viktigt är att ingen efterforskning sker kring anmälarens identitet.

Utredningen sker i de flesta fall av någon i mottagningsgruppen men kan i vissa fall göras av upphandlad juristfirma efter bedömning i den utredande kommunens mottagningsgrupp.

I de fall utredningen kunnat identifiera brister eller oegentligheter ska utredningen ge en tydlig beskrivning av frågeställningen och omständigheterna så att berörd kommun kan vidta lämpliga åtgärder.

Återkoppling

När ärendet är utrett, träffas mottagningsgruppen i utredande kommun tillsammans med mottagningsgruppen i anmäld kommun för att tillsammans göra en plan för återkoppling och offentliggörande.

Återkoppling till rapportören sker av utredaren i det system där rapportering gjorts.

Länkar

[Visselblåsarlagen - Arbetsmiljöverket \(av.se\)](https://www.av.se)

[EUR-Lex - 32019L1937 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu)

[Lag \(2021:890\) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](https://riksdagen.se)

Uppföljning och utvärdering av dokumentet

Vänersborgs kommun och Trollhättans Stad har uppföljningsmöten minst en gång per år för att utvärdera och följa upp arbetssätt och ärenden. Eventuella förändringar i dokumentet justeras efter det.

Dokumenterna ska aktualiseras minst en gång per mandatperiod.